

50 Adeò prefata communis resolutio procedit, ut quanvis dum pignus traditur, dotis promissor exprimat, id pro securitate praestare, non teneatur maritus in sortem fructus imputare, sed desideratur quod ita inter contrahentes actum conflet, ut locus non sit dicto capiti *Salubriter*, ut sentit Trullench. num. 7. ibi: *Intellige, si sacer dicat, se tantum tradere pignus in dotis securitatem, & gener consentiat.*

51 Imò non temerè affverai posset, quod maritus non valet renunciare constitutioni dicti capituli *Salubriter*, ut fructus pignoris imputentur in dotem; quia maritus proprio consenu poterit se astringere ad traditionem, seu restitutionem fructuum, quos sibi licet retinere, favori suo renuncians, quod cuique permittitur. *I. Si quis in conscribendo 29. C. de paci. cum similibus, quas concessit Barbos axiom. 96. num. 2.* At renunciare nequibit ei quod favore dotum, ac status conjugalis inductum agnoscitur, ne scilicet fructus pignoris imputentur in sortem; hinc enim eveniret, ut dos tota periret, aut saltē diminuta tradetur, ex qua fructus sufficiens ad onera conjugii non perciperentur, cum frequenter fructus pignoris ad onera matrimonii non sufficiant, ut ait textus: ac si diceret, si integræ dotis fructus non sunt satis pro expensis matrimonii, multò minus sufficient si fructus percepti ex pignore imputentur in illam, quia jure ipso decresceret, ut prenotatur sup. num. 27. & hæc fuit præcipua, & primaria ratio illius decisionis, qua salubris dicitur, quoniam prospexit dotibus, & publicae utilitati, quæ in earum conservatione versatur, l. 2. de jur. dot. Less. in specie de just. & jur. lib. 2. cap. 20. num. 142. in fin. uxori, liberis, & familiæ, qui ex ipsarum fructibus alii debent, quibus officere non poterit maritus, cùm alteri per alterum iniqua conditio inferri non debeat, cap. Non debet 22. de reg. jur. in 6. l. Non debet 75. ff. eod. tit. Barbosa axiom. 22. num. 4. quibus adstipulatur, Cujac. lib. 35. Pauli ad edit. in l. 12. §. 1. de paci. dotal. generaliter docens, pacta quibus dotum conditio deterior fiat, jure non subsistere.

52 Consequenter autem, ac secundariò eadem canonica constitutio consuluit marito, ut propter onera matrimonii fructus ex pignore, dum dos non traditur, lucraretur, quos si ipse ex pacto, aut quia onera conjugii sustinere renuit, vel alia ex causa restituere teneatur, id ex propriis bonis facere debet absque imputatione, ac dotis detimento, quæ illibata perfistere debet, ut fructus reddat pro sumptibus conjugii, ad quod fuit constituta, l. Pro oneribus 20. C. de jur. dot.

53 Sed opponet aliquis, nihil interesse quoad effectum, fructus in dotem imputari, vel maritum ad eorum teneri restitucionem; nam si bonis affluit, ex illis redintegrabit quod doti detractum fuerit pro fructibus perceptis ex pignore, atque ita integra subsistet, ut expensis matrimonii fructificet: sin autem egestate labore, et si à promissore quantitatem conventam accipiat, deinde ab illo conventus, cum aliunde non habeat, ex ipsa dote estimationem fructuum, quos perceperit, reddere compelletur. Hæc licet ita sint, inficiari non potest, quin mulieris interficit & dotis, ne in istam fructus pignoris imputentur; nam si mulier agnoscat ex dote fructuum estimationem esse restituendam, propter inopiam mariti, juvabitur remedio legis. *Ubi adhuc 29. C. de jur. dot.*

ut pecunia dotalis utiliter collocata reddat ad onera matrimonii: cui locus non foret admissa imputatione, per quam dos ipso jure minueretur, ut præmissum est.

Ad hac si maritus inops decederet ante dotem traditam, perceptis fructibus ex pignore, mulier integrum dotem à debitore exigere poterit, quod secus erit, si imputarentur in illam; nam mulier tantum de dote amitteret, quantum maritus ex fructibus percepit: imò licet maritus dives moreretur, tametli cesset dotis iactura, mulier ob imputationem gravaretur, recipiens partem dotis à promissore, & partem ab heredibus defuncti viri pro fructibus perceptis; & consequenter dupli experieretur iudicio, quod fœminis, præsertim viduis onerosum existimat, l. unic. C. quando Imper. int. pup. ubi notant Interpretes. Hæc dixisse sufficiat, ut probable censeatur, non posse maritum, nec tacitè, nec expressum renunciare constitutioni capituli *Salubriter*, quatenus respicit factorem status conjugalis, uxoris, ac dotis.

Vers. Sexto hinc etiam.

Soluto matrimonio, nullus est locus decisioni dicti capituli *Salubriter*, ut sentiunt plurimi statim recensendi, ex quibus Molin. de just. & jur. tract. 2. disp. 322. n. 1. & 2. triplicem casum distinxit. Primus, cum mulier decedit, relicta prole apud maritum, antequam dos promissa numeratur; & tunc fructus pignoris in sortem imputandos esse verius est, ut tenent Molin. num. 1. Gratian. discept. cap. 427. ex num. 4. & in append. ad idem capit. Fontan. de paci. nuptial. claus. 6. gloss. 2. part. 1. num. 28. Barbosa collect. d. cap. *Salubriter*, num. 8. Villalob. Sum. part. 2. tract. 22. diffic. 12. num. 6. Hermos. in l. 10. gloss. 4. num. 166. tit. 1. p. 5. & alii apud ipsum, Barbos. & Leotard. de usur. q. 30. num. 17. qui tamen contrarium pro viribus tenetur ex num. 19. cui accessit Trullench. in Decalog. lib. 7. cap. 19. dub. 14. num. 11. præter nonnullos, quos Leotardus, Barbosa, ac Hermos. num. 167. referunt. Ratio potissima prioris sententiae illa redditur, quia mortua uxore, pecunia promissa definit esse dos, cui principaliter Pontificis decretum prospexit; fitque patrimonium liberorum, cui tale jus lucrandi fructus pignoris non reperitur concessum, & sic generaliter tenet Trentacinq. d. tit. de jur. dot. resol. 6. n. 2.

Secundus est casus, si maritus obeat priusquam dotem acceperit, pignore penes viduam existente liberis etiam oneratam. Et tunc cessare dispositiōnem dicti capituli *Salubriter*, sustinent Molin. sup. num. 1. vers. Observa tamen, Barbosa cum pluribus ubi proxime, Hermos. num. 164. Less. de just. & jur. lib. 2. cap. 20. num. 143. Trullench. sup. num. 10. Villalob. num. 7. quicquid contra scriperit Leotard. num. 30. alios laudans, quibus obstat, quod extincto matrimonio, favor conjugalis status evanescit, nec militat ratio conservanda dotis integræ, ut ad onera matrimonii sufficienter fructificet.

Ultimus casus constituitur ubi maritus recepta dote migrat è vivis, & vidua ab illius heredibus rem fructiferam pignori capit, dum dos non restituitur. Et tunc fructus in sortem imputandos esse resolvunt nuper laudati, quibus jungendus Trentacinq. variar. lib. 3. tit. de pignor. resolut. 2. num. 14. sed ab his dissentient Leotard. num. 49.

Arias

Varias Resolut. Lib. III. Cap. I.

9

Arias de Mesa cum pluribus variar. lib. 1. cap. 18. num. 6.

58 Quæ negativa resolutio ad tres casus præcedentes procedit, quanvis convenierit expressum, ut soluto matrimonio fructus non computentur in sortem; nam ut pactio usuraria non sustinebitur. Barb. sup. num. 9. versic. Declara etiam.

59 Idem quod de fructibus pignoris assertum relinquuntur, procedit de annua quantitate præstanda, si convenerit; nam hæc, matrimonio soluto, exigi non poterit, donec dos persolvatur, nisi ratione damni emergentis, aut lucri cessantis, ut ex prædictis D D. facilè deducitur.

60 Est animadvertisendum, quod etiæ viduæ non licet fructus pignoris sibi percipere, ut ostendimus; si tamen secundo nupserit, jus extinctum reviviscet, ut maritus fructus in sortem imputare non teneatur, Leotard. d. quæst. 30. n. 60. Trentacinq. sup. num. 15. quod ex Vincento Herculano restringit quoad illos, qui dotare tenentur, ut pater, aut alijs dotis debitor: secus si primi viri heredes viduæ pignori fundum trahiderint, dum dotem non exsolvent, juxta casum, de quo sup. num. 57. Hoe autem discriminem non admittendum arbitror, si heredes interpellati post secundas nuptias, dotem exhibere protelarent; tunc quidem quasi ex nova conventione pignus relatum censemur, ut ex ejus fructibus onera matrimonii supportentur.

61 An conjugibus per divortium separatis, fructus pignoris in dotem debeant imputari, controvertitur. Et placet, non esse imputandos, si maritus onera matrimonii sustineat, exhibens alimenta uxori seorsim habitanti. Hermos. cum pluribus d. gloss. 4. num. 169. alioquin cessabat dicti capituli *Salubriter* dispositio, ejusdem ratione explosa.

Ibi : Sed profecto ratione.

62 Vidua ex quo dotem exigere à viri heredibus potest, jure pacificatur cum illis ut pro interesse damni emergentis, aut lucri cessantis certam quantitatem quotannis exsolvant donec dotem restituant. Molin. disp. 322. num. 6. Villalob. sup. diffic. 12. num. 7. Trentacinq. d. lib. 3. tit. de jur. dot. resol. 6. num. 5. Aug. Barbos. cum alias collect. cap. *Salubriter*, n. 9. de usur. Leotard. n. 55. nam hoc interesse mulieri deberi ob retardatum dotis restitucionem, sentiunt communiter omnes, ut Surd. de aliment. tit. 1. q. 45. num. 28. D. Covarr. infr. hoc lib. cap. 4. num. 5. vers. Septimo inspecta ratione. Roderic. de ann. redditib. lib. 3. quæst. 7. num. 35. Leotard. de usur. quæst. 30. num. 34. Gratian. discept. cap. 240. n. 6. Amat. var. resol. 49. num. 96. Cumque aliis creditoribus licet alio interesse certam annuam summam stipulari juxta regionis consuetudinem commensuratum, ut cum plurimis tradit Hermos. in l. 10. gloss. 4. num. 302. & 306. tit. 1. part. 5. id non erit viduus denegandum, imò facilis concedendum, quas speciali favoris iuri prosequuntur. Verum in hujusmodi interesse computandi non sunt sumptus alimentorum ipsius viduæ, liberorum, ac familiæ, ut sub hoc vers. D. Covar. non docuit; sed illud tantum, quod ex dotali pecunia utiliter collocata percipi posset.

Ibi : Quod si vidua non habeat.

63 Remoto interesse lucri cessantis, & damni emer. D. de Faria Nova Addit. ad Covar. Tom. II.

gentis, queritur an liceat viduæ aliquid almentorum nomine percipere à mariti heredibus dum non restitutur? Et quidem si illa habuerit unde se alere valeat, negativè resolutur: si vero egestate labore, distinguuntur tempus; nam infra annum luctus, quo mobilia dotalia repete prohibetur, exigere alimenta à mariti heredibus permittitur, aut de certa quantitate pro illis convenire; poeta vero jam anno præterito, cessat almentorum hujusmodi præstatio. Ita D. Covarr. hic, quem communiter sectante Interpretis, ut Greg. Lop. in l. 31. gloss. 3. tit. 11. p. 4. Surd. de alim. tit. 1. q. 44. & 45. Amat. d. resol. 49. num. 53. Ant. Gom. in l. 50. Taur. n. 48. Molin. de just. & jur. tract. 2. disp. 322. n. 5. & 6. Marefot. variar. lib. 2. cap. 83. num. 42. Hermos. in l. 10. gloss. 4. ex n. 212. tit. 1. p. 5. Leotard. d. q. 30. n. 33. cum seqq. Quæfada variar. jur. qq. cap. 25. Mathienz. in l. 3. gloss. 2. ex n. 19. tit. 1. lib. 5. Recop. Trentacinq. variar. lib. 3. tit. de jur. dot. resol. 6. à n. 3. Petr. Barbosa in l. 2. p. 1. n. 16. ff. solut. matrim. Merlin. de pign. lib. 3. q. 51. n. 37. apud quos, maxime Amatum, Surdum, ac Hermosillam, & scribentium copiam, & plura que hic desiderantur, reperies.

Ex prælaudatis Leotardus adversum communem à D. Covarr. hic dissentire profitetur, fusè probans, tum etiam viduæ diviti alimenta esse præstanda, tum teneri heredes mariti ad alendam viduam adhuc post annum luctus, quandiu dotem non reddiderint. Attamen à communī descendere tutum non est, quæ retenta restringitur, cum mulier elapsò anno, quam potuit diligenter adhibens, nequivit è manibus heredum dotem reportare; quia si viduæ egenæ debentur alimenta infra annale tempus, quo jure permitte tente dotalia mobilia retainet heredes; cur post annum deneganda, si dotem ob contumaciam, & iniquitatem non restituerint? Surd. sub. q. 45. num. 26. Trentacinq. num. 4. Amat. n. 94. Hermos. num. 218. Leotard. ex num. 40. Merlin. sup. n. 38. Marefot. variar. lib. 2. cap. 83. num. 46. August. Barbos. sup.

Aliquando tamen Leotardi sententia obtinebit, 65 cum scilicet dos conflat ex rebus, in quibus mutuum consistere nequit, ut servis, pecoribus, supeleclite: tunc quidem absque usuræ, aut injuritiæ periculo fas erit viduæ post annum luctus annuam exigere quantitatem, ac de illa convenire donec recipiat dotem, pro usu & fructibus rerum dotalium.

Quando vidua inops censemur, ut alimenta conseqüi valeat infra luctus annum, tradit latè Amat. ex num. 55. & an viduæ paupertatem, vel heredibus viri divitias probare incumbat, à n. 59. Causas ex quibus heredes ab alenda uxore paupere intra annale tempus relevantur, tradit n. 71. cum seqq. inter quas illa ut potissima connumeratur, si heredes dotalia mobilia ante exactum annum reddiderint viduæ, quia non audietur si illa accipere renuat, ut almentorum commodo fruatur; non enim dilatio ipsius favorem respicit, sed mariti, achæredum ejus. Greg. Lop. d. gloss. 3. Barbosa sup. n. 29. in fin. Ant. Gom. d. n. 48. vers. Teritiò quando, & alii apud Amat. n. 73. Idem juris erit etiæ non integrum dotem, sed portionem restitutam sufficientem, ut vidua ex illa se alere possit. Mathienz. sup. n. 32. Burd. d. q. 44. n. 47.

Illud à pluribus admisum agnoscitur, ut si dos in pecunia constat, liceat heredibus mariti ex dotali quantitate detrahere usuras propter repræsentatio-

B. . tatio-

tationem pecunie, quod interusurum nuncupatur: quod deducunt ex l. Si constante 25. §. Quoties,

ff. solut. matr. post Baldum Greg. Lop. sup. Barbos. num. 30. Leotard. num. 7. & alii: quod meritò displaceit Surd. num. 58. neque enim vidua compelli potest, ut pro pecuniae intemperativa solutione usuras perolvat; imò nec consentiente ipsa, detractioni locus erit, cum usura sit, si debitor in diem propter anticipatam solutionem quicquiam lucretur, ut ex Theologis obseruat Leotard. d. q. 30. n. 13. Ad textum in d. §. Quoties, dicendum est, speciali ratione procedere, quia mulier postulabat cautionem pro dotis restitutione, & cum maritus fidejussore non inveniret, coactus est pecuniam ante tempus exhibere, quam sub usuris accepisse præsumitur, quæ Jure Cæsareo intra legitimū modū non interdicebantur, quæ cū Jure Pontifici prorsus sint extirpatæ, nullo modo hæredes poterunt deducere ex pecunia dotali aliquid, etiæ ante tempus illam restituunt, præfertim cū non compellantur.

68 Alimenta quæ hæredes intra annum viduae præstiterint, compensantur cum fructibus, quos iūdem ex mobilibus dotalibus percepint, velut ex servis, pecoribus, navibus, & aliis: ita ut si plus sit in fructibus, quām in alimentis erogatum est, id viduae cum rebus dotalibus restituatur post annum; sin vero in alenda ipsa supra fructuum quantitatē aliquid hæredes impenderint, id non repetent, quia etiæ nullus fructus percepissent, ad alimenta teneruntur. Gregor. Lop. sup. Fontanel. de pæt. nupt. claus. 6. gloss. 2. part. 1. n. 35. Molin. sup. disp. 322. n. 5. Ant. Gom. in l. 50. Taur. n. 48. vers. Quintū quando, Surd. d. q. 44. n. 47. Mathienz. sup. num. 35. Hermos. in d. l. 10. gloss. 4. n. 220. & ita sentit D. Covar. de matrim. p. 2. cap. 3. §. 9. n. 10. vers. Quartū quavis. Gratian. discept. cap. 243. n. 31.

69 Contrarium sustinent Petr. Barbosa ubi sup. num. 6. vers. Sed his non obstantibus. Quesad. d. q. 25. ex num. 22. Surd. à num. 29. Amat. cum pluribus d. resol. 49. num. 52. qui post alios inficiantur, hæredes mariti ad restitucionem teneri eūs, quod ex fructibus mobilium percepint ultra alimentorum sumptus, que viduae præstere, quoniam suos eosdem faciunt infra luctus annum. Verumtamen à nostratum communī opinione resilire non placet, quoniam probabilitas est, fructus hujusmodi hæredibus mariti non acquiri irrevocabiliter, sed cum gravamine restitutio, ut constat ex l. unic. §. Exactio, C. de rei uxori. act. l. Divortio, §. Non solum, ff. solut. matrim. quibus adversarii licet respondere contentur, minime satisfaciunt; non enim retentio dotalium mobilium ad annum conceditur, ut hæredes lucrum capiant, sed ut commode restituant, nec vexentur statim soluto matrimonio, si forte pecuniam, vel alias res præ manibus non habeant, quod in d. §. Exactio, declaratur. Unde etiam refellit Surdi distinctio, quam tradit num. 31. nam sive vidua alimenta percipiat, sive non, nunquam hæredes aliquid ex fructibus lucrari possunt, atque ita quod excederint hi alimentorum expensas, restituent heredes mariti. Usuras tamen non præstabant, si dos ex pecunia confit. Mathienz. sup.

70 Quicquid de hæredibus mariti præmissimus, etiam jacenti convenit hæreditati, ex cuius bonis vidua erit alenda, si indigeat, servatis servandis. Ant. Fab. in C. tit. de rei uxori. act. definit. 26. in addit. n. 3.

Ibi: Et ideo cautè Panormitanus.

Statuto assignari potest certa quantitas viduis intra annum luctus velut alimentorum nomine solvenda, ut sex, vel octo pro centenario, cū dos ex mobilibus consans, soluto matrimonio non restituitur. Leotard. sup. d. q. 44. num. 33. & q. 79. n. 42. & 43. ubi plures, Amat. n. 68. & alii laudati n. 63. Imò & vidua ex statuto ad præterita alimenta potest agere, quanvis illo non existente duntaxat pro futuris audiretur. Amat. n. 64.

Ibi: Si dixeris idem etiam permittendum.

Sunt non pauci ita tenentes, scilicet etiam post annum luctus viduae alimenta deberi, dum dos non redditur, mora hæredum mariti intercedente, ut videre est apud Amat. d. resol. 49. n. 92. Hermos. sup. à n. 211. Leotard. d. q. 30. n. 33. cum seqq. ubi fusé probat. Quod sumus amplexi ex pluribus sup. n. 64. quoties vidua, omni adhibita diligentia, dōtem ab hæredibus extorquere non valuit.

Ibi: Posset fortasse admitti.

In Hispania usu receptum habetur, ut viduis etiam post luctus annum, donec dos restituitur, interesse ad rationem unius pro viginti annuatim praefetur, quod est pretium legitimū apud nos census redimibilis. Roderic. de ann. redditib. lib. 3. quest. 7. n. 55. Hermos. n. 212. Awend. de censib. cap. 31. num. 9. Meritò quideq; D. Covar. subdubius eam præmixit, nam facilitas emendi census non sufficit, ut creditoribus interesse lucri cessantis tribuatur; sed desideratur quod probent, si pecuniam creditam ad emptionem censum destinasse; licet enim copia sit venditorum, non omnes tamē censibus pecuniam suam sufficere volunt, facultate repetitionis sublata. Carleval. de judic. tit. 3. disp. 8. n. 101. unde idem de viduis juxta rigorem juris dicendum videbatur. At cū in dote rationes militent specialitatis, quas expendit Leotardus ubi supra, ex illis præstatum interesse viduis concedere licebit, si hæres in mora constitutuar, & vidua ad repetitionem dotis pro viribus egit. Consule Leotard. d. q. 30. n. 56. & 59. Gratian. discept. cap. 243. num. 13.

Vers. Septimo ab eadem ratione.

Utrum consuetudine, aut statuto licet introducatur, ut viduis certa annua quantitas praefetur quandiu dotes illis non restituantur? Quæstionis est, de qua Molin. de just. & jur. tract. 2. disp. 322. num. 7. Surd. de alimento. tit. 1. quest. 45. num. 25. Trentacinq. varia lib. 3. tit. de jur. dot. resolut. 6. num. 6. Petr. Barbosa in l. 2. in princip. part. 1. num. 43. ff. sol. matrim. Trullench. in Decalog. lib. 7. cap. 19. dub. 14. num. 13. Leotard. d. quest. 30. num. 59. Gratian. ubi proximè, Giurba ad consuetud. Messan. cap. 15. gloss. 15. num. 36. August. Barbosa collect. cap. Salubriter, num. 9. de usur. Ex quibus omnes ferè, & alii plures cum Covarruv. sentiunt tale statutum, vel consuetudinem non subsistere, dissentientibus haud paucis, quorum sententia multis in regnis, & civitatibus observatur, ut de Roma testantur Marescotus variarum lib. 2.

Varias Resolut. Lib. III. Cap. I.

II

lib. 2. cap. 83. num. 53. Gratian. discept. cap. 243. num. 45. de Neapol. Franch. decif. 308. part. 2. de Gallia Petr. Gregor. Syntagm. lib. 9. cap. 22. num. 5. de Regno Aragonum Seſse decif. 68. num. 28. Licet autem hujusmodi statuta non omnino damnanda videantur, tutius tamen erit ab eisdem condendis abstinere ob usurarum periculum. Molin. ubi proximè. Consulas Leotard. q. 79. ex num. 44.

Ibi: Ego vero hanc Baldi sententiam.

75 Edocet D. Covarruv. statutum tribuens viduis annua quantitatē usque ad dotis restitucionem, sustineri ubi frequens est censum venditio, ut apud nos: quod impugnat Leotard. de usur. quest. 30. num. 59. Vide sup. num. 73.

Vers. Octavo hinc colligitur.

76 Quanquam dissentiat D. Covarruv. est cum communi assverandum, quod valet statutum præcipiens, ut marito dum solutio dotis suspenditur, annua à debitor præstetur quantitas, velut sex, aut octo in singula centum juxta regionis consuetudinem, ad onera matrimonii supportanda. Molin. sup. disput. 321. in fin. Gratian. disceptat. cap. 343. num. 51. Leotard. quest. 79. num. 36. Surd. de alimento. tit. 1. q. 42. num. 27. Roderic. de ann. redditib. lib. 3. q. 7. num. 60. præter alios, quos recenset Leotardus: & cū simili consuetudo non reprobetur, ut tenet cum pluribus Leotard. num. 37. Surd. n. 23. & conventio subsistat, quare damnabitur statutum? Vide sup. n. 46.

Ibi: Quamobrem ego.

77 Statutum vigeret ubique, tamē si copia venditorum censum non reperiatur, quia non justificatur ex eo, sed (ut communis tenet) propter onera matrimonii. Addit. premissa n. 73.

Ibi: Hac inspecta ratione.

78 Supremi Judices perpensis oneribus matrimonii annuam pensionem solvendam marito decreverunt, minime respicientes ad censum emptionem; alioqui non unum pro decem, aut duodecim præstari debet, sed pro quatuordecim, quod tunc temporis erat pretium census legitimū, l. 4. l. 6. tit. 15. lib. 5. Recop.

Vers. Ceterum plura alia.

Consule laudatos sup. num. 63. ad quos te remisimus.

Ibi: An habens jura mariti.

79 Quæritur an jus lucrandi fructus ex pignore, aut exigendi interesse, quod marito conceditur donec dotem promissam percipit, valeat in alium transferri? Et plesiisque placet negativa sententia, quam sustinet Molin. sup. disput. 321. num. 16. Valasc. consultat. 8. num. 34. Fontanel. de pæt. nuptial. claus. 5. gloss. 8. part. 15. num. 34.

D. de Faria Novæ Addit. ad Covar. Tom. II.

Castil. controvers. lib. 3. cap. 23. num. 64. Surd. de alimento. tit. 1. quest. 42. num. 22. & plures quos congerit Hermos. in l. 10. gloss. 4. num. 177. tit. 1. p. 5.

Dissentient Roderic. de ann. redditib. lib. 3. 80 quest. 7. num. 59. Urfill. ad Affict. decif. 284. num. 5. Felician. de censib. lib. 2. cap. 5. num. 23. Seſse decif. 68. num. 24. & alii apud Hermos. num. 179. qui dissidium pluribus extinguere natura ex num. 180. Ad idem quatuor casus distinxit Leotard. sup. quest. 29. num. 17. cum seqq.

Illi extra controversiam haberi debet, quod maritus cedere potest, nomine dotis retento, jus lucrandi fructus ex pignore, aut percipiendis interesse, dum non exsolvit dos; quid enim vetat, ut quod maritus capere potest, alius voluntate ipsius percipiat? Leotard. num. 19. ubi alii.

Quid de creditore, cui pignus tradidit maritus ad frumentum, dum dotalis pecunia non perolvitur? De hoc agit Leotard. à num. 22. & aliqua præmissus sup. num. 30. cum seqq. sed non omnino in resolutione convenimus.

Quoad cessionarium qui integrè pecuniam dotalē marito numerat, idem ac de creditore sentio: consentit Leotard. num. 17. scilicet neque maritum, neque cessionarium posse fructus sibi præcipios habere, aut interusurum dotis exigere, nisi ratione lucri cessantis, aut damni emergentis: quod ipsum de creditore mutuante tenui ubi proxime.

Ille casus in difficulti est, si maritus nomen 84 dotis vendiderit, vel in solutum dederit cum cessione totius juris sibi competentis, an emptor fructus pignoris pro dote dati, quod accepit, lucrari, aut interusurum exigere valeat, quod marito deberetur? Affirmativam tenet Leotard. num. 20. Sed in contraria inclino ex nuper, ac sup. num. 31. præmissi; etenim emptor nec suo, nec mariti nomine illud commodum percipere poterit: non suo, quia onera matrimonii ipse non supportat, neque alium titulum legitimū habet, ut quid ultra fortem, seu pretium accipiat: non mariti vendoris, qui creditor esse deficit, ac pecuniam dotalē præ manibus, habet, ut onera conjugali sustineat.

Nec objicit aliquis, quod sicut maritus posset, non vendito nomine, sibi capere fructus, aut interesse: ita & emptor qui pecuniam numeravit, illius loco per cessionem subrogatus. In quo dotis debitor nulla afficitur injury, cuius nihil interest utrum marito, aut emptori lucrum cedat. Nec emptor fructus querit ex mutuo, sed ex contractu venditionis, absque usuræ periculo.

Cui ut satisfiat præmittere oportet, in nominum emptione tacitum inesse mutuum: unde quies emptor aliquid ultra fortem pretii (nisi aliunde id licet) percipit, usuræ reus fit. Molin. sup. disp. 361. ex n. 7. Cum igitur in specie, de qua nobis est sermo, emptor ultra quantitatē dotalē, quam tradidit marito, percipiat fructus pignoris, aut interesse, usurarius habebit; celsat enim in hoc ratio, quā marito lucrum fructuum deferebatur, nempe onera matrimonii, quibus ita commodum illud annexum est, ut jus capiendo fructus, aut dotis interusurum ab illis separari nullatenus possit: unde licet emptor nominis substitutus marito quoad fortem exigendam, non tamē gaudebit privilegio dicti capituli Salubriter, cum onera conjugii non supportet. Non

B 2. facit